

УДК 631.164.23

Барилло В.М., ст. викладач[©]*Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З Гжицького*

ВПЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗОВНІШНІХ І ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ

У статті зроблено аналіз зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, аграрні підприємства, фактори впливу, мегарівень, макрорівень, мезорівень, мікрорівень.

Постановка проблеми. Інвестиційна привабливість аграрного підприємства має двоєсту природу. З одного боку, вона суб'єктивна, оскільки пов'язана з особистим судженням інвестора, що прагне до реалізації своїх конкретних цілей. А з іншого боку, вона існує об'єктивно та зумовлена станом зовнішніх і внутрішніх умов функціонування підприємства АПК.

Тому, на сучасному етапі актуальним є питання обґрунтованої системної оцінки та формування комплексу факторів підвищення інвестиційної привабливості таких підприємств.

Аналіз останніх досліджень. Фактори (чинники), що визначають рівень інвестиційної привабливості підприємства, можна класифікувати за двома великими групами – зовнішні та внутрішні [1, с. 5–6].

Класифікуючи чинники, що впливають на інвестиційну привабливість аграрної галузі, С. Буткевич поділяє їх на дві групи: позитивні та негативні [2, с.9]

Незважаючи на деяку категоричність формування негативних чинників, слід зазначити, що саме на такий їх набір дуже часто вказує більшість зарубіжних рейтингових агенцій.

В. Фльорко основними складовими чинниками, які забезпечують інвестиційну привабливість, називає рівень інфляції, правовий захист інвесторів, рівень податкового тиску, функціонування вільних економічних зон, характер митної політики. Вони, безумовно, мають важливий вплив на інвестиційну привабливість, проте автору варто було б здійснити їх систематизацію за черговістю аналізу, а також обґрунтувати причини, з яких не названо інших чинників, що діють на інвестиційну привабливість [3, с. 191].

Російські економісти Асаул А.Н., Денисова І.В. пропонують підхід, за яким фактори поділяють на об'єктивні та суб'єктивні. До об'єктивних факторів належать природнокліматичні умови, географічне положення, стан навколошнього середовища. До суб'єктивних факторів – науковий потенціал,

економічний стан, законодавчо-нормативна база, фактор ризику, трудові ресурси, соціальна інфраструктура [4].

Сиволапенко Н. вважає за доцільне розглядати дві групи чинників інвестиційної привабливості, які перешкоджають залученню інвестицій [5, с. 85]:

1) на макрорівні: стан економіки та законодавства, політична та економічна нестабільність, політика уряду, відсутність системи отримання інформації від інвестора;

2) на мікрорівні: характер взаємовідносин між вітчизняними підприємствами та їх закордонними партнерами, а також з державними організаціями, відсутність досвіду роботи з іноземними партнерами.

На думку Захаріна С. В. виділяють чинники, які впливають на усіх інвесторів та чинники, які впливають на іноземних інвесторів. Серед чинників які впливають на усіх інвесторів – є: значний ринок із незадоволеним попитом на товари і послуги; вигідне транспортно-географічне розташування; порівняно легкий доступ до сировинних ресурсів; низький рівень заробітної плати; високий рівень загальної освіченості населення і кваліфікації персоналу. Серед чинників, які впливають на іноземних інвесторів – є: неврегульованість земельних правовідносин; низький рівень розвитку конкуренції; недосконалість податкового законодавства; низька виконавча дисципліна в органах влади і управління; низька платоспроможність більшості населення; нестабільність законодавства [6, с. 103].

Метою статті є системна оцінка та формування комплексу факторів підвищення інвестиційної привабливості аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Вплив на інвестиційну привабливість аграрного підприємства доцільно розглядати комплексно на таких рівнях - мегарівень, макрорівень, мезорівень, мікрорівень. При цьому на мегарівні, макрорівні, мезорівні – формуються чинники зовнішнього середовища, а на макрорівні – внутрішнього середовища аграрного підприємства.

Інвестиційна привабливість аграрних підприємств для внутрішніх інвесторів формується в основному під впливом розвитку галузі АПК, регіону та окремого підприємства. Тому група чинників мегарівня набуває особливого значення.

При цьому тенденції світового господарства враховуються внутрішнім інвестором лише з огляду на необхідність здійснювати експорт-імпорт сільськогосподарської продукції.

Отже, на мігаекономічному рівні – рівні країн світового господарства виділяються такі чинники впливу на інвестиційну привабливість аграрної галузі, як економічна, соціальна, політична, правова, екологічна ситуація тощо. Зокрема, значний вплив здійснює аграрна політика у світі, наявність продовольчої безпеки, рентабельності аграрної галузі тощо.

Зростання інвестиційної привабливості аграрної галузі у мігаекономічному просторі спричинена такими світовими тенденціями [7]:

По-перше, підвищення цін на сільськогосподарську продукцію (у межа 10-40 % за рік) внаслідок загострення світової продовольчої кризи та збільшення

виробництва й використання біологічного палива, що обумовлює збільшення потенційного попиту на вітчизняну продукцію.

По-друге, зростання попиту в європейських країнах на органічну продукцію (вирощено без використання синтетичних хімікатів, гормонів росту, генетично модифікованих організмів (ГМО) та яка переробляється без використання консервантів, барвників, стабілізаторів), причому ціни на таку продукцію вищі на 20-50 % від інших видів продукції.

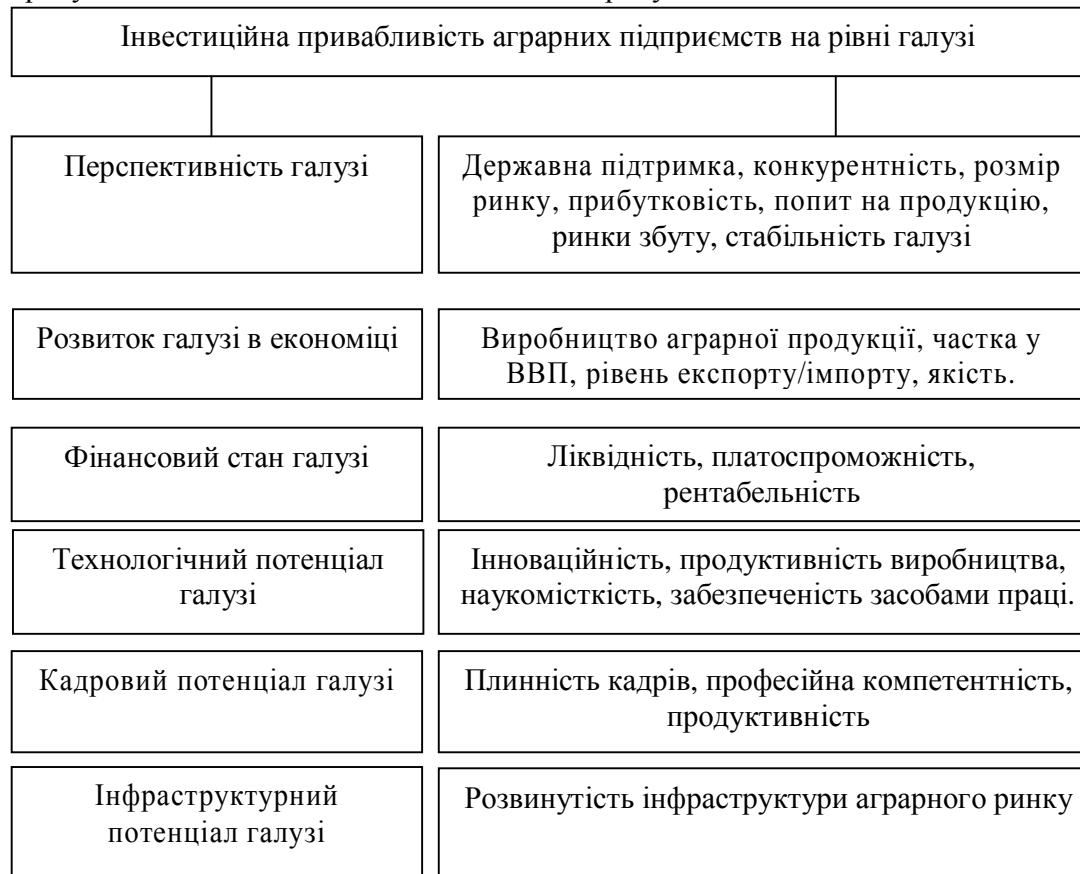

Рис. 1. Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на мезорівні (галузевий рівень)

Серед усіх факторів впливу на інвестиційну привабливість аграрних підприємств на рівні держави (макрорівні) впливатимуть найбільшою мірою природно-екологічні, фінансові, нормативно-правові та економічні і меншою мірою політико-інституційні та соціально-культурні.

Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на мезорівні галузевому рівні наведено на рис. 1.

Слід зазначити, що позитивними факторами інвестиційної привабливості аграрних підприємств на макрорівні виступають: розвинута виробнича

інфраструктура аграрної галузі країни, висока місткість ринку за рахунок внутрішнього та зовнішнього попиту, сприятливе географічне розташування, сприятливі природно-кліматичні умови ведення сільського господарства, велика чисельність населення, високий рівень освіти і кваліфікації кадрів, невисока конкуренція тощо.

Рис. 2. Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на мезорівні (рівень регіону)

Негативними чи несприятливими факторами інвестиційної привабливості аграрних підприємств на макрорівні виступають: відсутність політичної відповідальності, низькі міжнародні рейтинги країни, неврегульованість земельних правовідносин, значний рівень бюрократизму та корупції, нестабільність законодавства, низька виконавча дисципліна в органах влади і

управління, значний темп інфляції, низька купівельна спроможність, нерозвинена інфраструктура фінансового ринку, економічна нестабільність, високий рівень податкового навантаження тощо.

Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на мезорівні (рівень регіону) наведено на рис. 2.

Отже, серед виокремлених факторів впливу формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на рівні регіону визначальне значення мають екологічні, економічні, фінансові та інфраструктурні фактори.

Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на мікрорівні (рівень суб'єкта господарювання) наведено на рис.3.

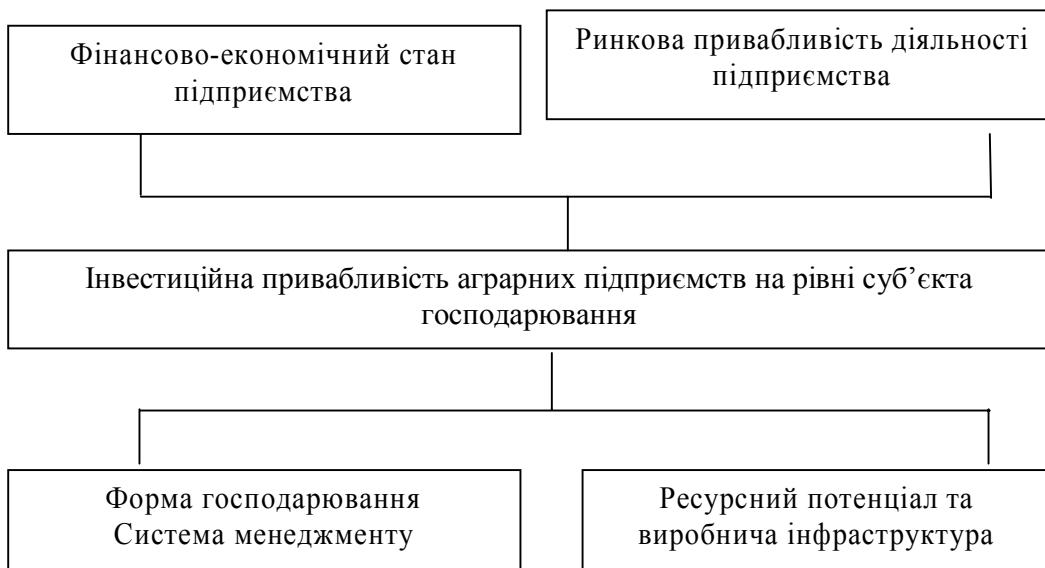

Рис. 3. Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств на мікрорівні (рівень суб'єкта господарювання)

Висновки. Формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств здійснюється під впливом факторів світового господарства, держави, розвитку агропромислової галузі, країни та потенціалу самого аграрного підприємства. Системоутворюючими чинниками інвестиційної привабливості аграрного підприємства – є чинники мігаекономічного, макроекономічного, мезоекономічного та мікроекономічного середовища. Діяльність аграрних підприємств в сучасних умовах потребує інвестиційних капіталовкладень. При цьому інвестиційна привабливість підприємств є невисокою, що спричинено як факторами зовнішнього середовища, так і низькою рентабельністю та ліквідністю аграрних підприємств, незначною інноваційною активністю, сезонністю їх діяльності.

Література

1. Кошельок Г.В. Внутрішні фактори та резерви росту інвестиційної привабливості промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук / Г.В. Кошельок. – Одеса, 2010. – 24 с.
2. Гайдуцький А. Класифікація чинників інвестиційної привабливості економіки / А. Гайдуцький // Ринок цінних паперів України. – 2004. – № 9-10.– С. 9-14.
3. Фльорко В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: проблеми врахування ризику і зниження його рівня / В. Фльорко // Регіональна економіка. – 2003.– № 4.– С. 190-199.
4. Асаул А.Н. Индивидуальное жилищное строительство – перспективноенаправление развития сельских поселений. (на примере Ленинградской области) / А.Н.Асаул, И.В.Денисова. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.aup.ru/books/m75/1_1.htm
5. Сиволапенко Н. Інвестиційна привабливість України // Економіст. – 2002. – № 6. – С. 84-85.
6. Захарін С.В. Перспективи інтеграції України у міжнародний інвестиційний ринок / С.В. Захарін // Фінанси України. – 2003. – № 9. – С. 102-112.
7. Напрями посилення конкурентоспроможності АПК України на Європейському продовольчому ринку в умовах розширення зони вільної торгівлі. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.niss.lviv.ua/analytics/88.htm>.

Summary

Barylo V.M.

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S.Z Gzhytskij*

**INFLUENCE ON THE INCREASE OF INVESTMENT ATTRACTIVENESS
OF AGRARIAN ENTERPRISES OF EXTERNAL AND INTERNAL FACTORS**

The analysis of external and internal factors which influence on the increase of investment attractiveness of agrarian enterprises is done in the article .

Рецензент – к.е.н., доцент Батюк Б.Б.